

FELSŐMAGYARORSZÁGI HÍRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szorban és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felolvas szerkesztő:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
K. adóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közlünk.

Polgártársak!

Magyar szóval, magyar szívvel, magyar lelkesedéssel szólunk hozzátok.

A magyar szabadság szent eszméjével hívunk: jertek és szavazzatok pártunk jelöltjére.

Dr. Buza Barnára.

Négyszáz éve küzd a szabadságért a magyar, halálba ment, vérét ontotta érte sokszor, s most ne tenne meg érte annyit, hogy el tjjön szavazni ingyen?

El fog jönni, s mi győzni fogunk!

Királyi esküvel szentesített törvény biztosítja a választások tisztaságát. Meggyalázó büntetést vár arra is, aki veszteget, arra is, aki megvesztegette magát.

Nem szabad már úgy, mint ezelőtt, pénzzel, itallal összevásárolni a szavazatokat, börtönbe zárják, aki teszi.

Szabadon nyilatkozhatik a nemzet meggyőződése, akarata.

S-lehet-e más akarata a nemzetnek, mint a függetlenség? Érdemes volna-e arra, hogy nemzet legyen, ha nem akarna független lenni?

A föld utolsó ferge is szabadságra törekszik, hát csak az ember, csak a magyar ember ne törekednék rá?

Polgártársak! Várlunk tisztelet, s ne azokkal, a kik a szabadságnak, a függetlenségnek ellenségei!

A választók névjegyzéke ott van a párt központi helyiségében: Dr. Fried Lajos ügyvéd irodájában. Nézzen utána mindenki, hogy van-e szavazati joga?

És ott vannak az aláírási ívek is. Irja alá mindenki a kötelező nyilatkozatot, hogy Dr. Buza Barnára adja szavazatát. Sugyan ott jelentkezzék, aki tenni, működni hajlandó a diadal érdekében.

Aki pedig a kormánypárt részéről vesztegetésnek, etetésnek, itatásnak jön nyomára, jelentse be azt a bizonyítékokkal együtt pártunk vezetőségénél.

Rajta polgártársak! Mossuk le vármegyénk nevéért azt a gyalázat, hogy itt Rákóczi és Kossuth szülőöldjén, egy képviselője sincs a függetlenség eszméjének.

Vármegyénk e két nagy fiának, nemzetünk emádott szentjének örök ragyogású dicső szelleme lelkesítsen a haza javáért folyó nemes küzdelemben!

**Éljen a független Magyarország!
Éljen Dr. Buza Barna!**

A s. a.-ujhelyi függetlenségi párt intéző bizottsága.

Az ujhelyi függetlenségi párt mozgalma.

A megyei függetlenségi párt e hó 15-iki gyűlése tudvaleg az ujhelyi kerületre nézve nem határozott. Akkor ugyanis *Matolai* Etele alispán a jelöltséget azért hátrította el magától, mert a győzelemben kételkedett; de belenyugodott a közgyűlés azon megállapodásába, hogy a *Matolai* nevet csak akkor viszi a harcba, ha a függetlenségi zászló diadala emberi számítás szerint biztosnak fog mutatkozni. Évgyűlést egy bizottságot küldött ki a közgyűlés, hogy szerezzen megbízható tájékozást a választási harc esélyei felől. Az intéző bizottság puhatolódzásai helyesben a közönség köréből önként fellobbant lelkesedés igen biztató kiliatást nyújtottak, s ennek folytán a választó polgárságot szeptember 22-ére vasárnap délelőtt 10 órára jelölő közgyűlésre hívta össze a Magyar Királyi termébe.

A gyűlést hirdető falragaszok úgy Ujhely városában, mint a kerületi községekben (ahova az idő rövidsége miatt csak elküldhetők voltak) és a szétterjedt hír, hogy a függetlenségi lobogót itt újból kibontják, még pedig a *Matolai* nevével, a szó szoros értelmében újjongó lelkesedést szültek. Az intéző bizottságnak ezen elhatározása esodás tanubizonyítást szerezte meg annak a rég hirdetett állításnak, hogy Zemplénum megyében, s nevezetesen az ujhelyi kerületben a függetlenségi eszme nem halt meg, csak elnyomta a hatalom mindenféle ördögi eszköze: de mi helyt a hatalmi és egyéb visszaéléseknek lidereznymása alól felszabadult, a Kossuth eszméhez való ragaszkodás kitört ezekből a magyar szivokból óriási lelkesedéssel, mely esodás fényt vet a magyar szabadság szent igéje örök varázshatalmára.

A Magyar Király udvarán már a kora reggeli óráktól fogva nyüzsgött a lelkekben izgult választó polgároknak folyton szaporodó serege. Negyedórától-negyedórára egyre szaporodott a gyülekezők száma kik mindamnyian lelkesen üdvözölték a régóta várt órát, hogy kibontva lássák és harcba követhessék a Kossuth-zászlót. A lelkesedést nagyban emelte a községekből idonként megérkezett választók kisebb-nagyobb csoportja, akik mind örömtől sugárzó arccal hozták a legbiztatóbb jelentekeket. Társaiknak, az egész vidéknek főtöbbedéséről és lelkes elhatározásáról, hogy a Kossuth-zászlóért, a *Matolai* diadalért mindamnyian, mint egy ember sikkra szállanak.

Ünnepi hangulat uralkodott a teremben, midőn Dr. *Kossuth* János a megyei függetlenségi párt elnöke a gyűlést megnyitotta és az előzmenyek rekapitulálása után jelentette, hogy *Matolai* Etele alispán a jelöltséget elfogadására neki és társainak, kik vele érintkeztek, reá bírniok eddigelé nem sikerült. A mai gyűlés feladata tehát a jelölés felől határozni. Zúgó lelkesedésben nyilvánult az óriási közönségnek tiltakozása az ellen, mintha most más jelöltről szó is lehetne, mint *Matolai* Eteletről. Dr.

Buza Barna és Dr. *Fried* Lajos előadásukban és hatásukban egyaránt magyszerű felszólalásait a választók tömege frenetikus tetszéssel fogadta és indítványokra fölkérték a vidék jelenvolt intelligens képviselőit, valamint a nagy számban megjelent oly derék szívű tagjait a magyar népek: a vidéki népek, hogy tapasztalataikról a harc kiliatásairól legjobb lelkismeretük szerint tegyenek jelentést. Ezek a jelentések perozról-perozra fokozták a szivok örömet, s mert összességükben azt a kötségetlen reményt nyújtották, hogy *Matolai* Etelenek köztisztelt neve egy új babérral gazdagabban fog a választási harcából kikerülni, a gyűlés egyakaratalag elhatározta, hogy úgy ahogy van, tömegestől fölkeresi *Matolai* Etele, hogy fölkerje a függetlenségi zászló megragadására.

Matolai Etele értesülvén, hogy a választók számai hozzája vonulni készülnék, személyesen jelent meg a gyűlésen, mely oly lelkesen, oly fiui ragaszkodással és kitörő szeretettel fogadta az ősz alispánt, hogy meghatottságán már megjelenése első perczein is alig bírt uralkodni.

Dr. *Kossuth* János elnök volt a független polgárság esodás fellelkessülésének tolmácsa. Felajánlván ünnepesen a jelöltséget az ősz polgártársnak, ki azt már egyszer a miniszterelnökkel szemben diadalra vitte s kinek a vezérlete alatt most felújulhat a régi jobb idő. *Matolai* Etele azonban hálás szavakban meghatottságát alig bírva lekiüzdeni, kijelentette, hogy körülményei s egyéb tekintetek nem engedik, hogy a polgárság bizalmát, a jelöltséget elfogadja. Elutasító szavai újból a legelkezebb tiltakozást idézték föl s a leirhatatlan lelkesedésnek ismét Dr. *Buza* Barna volt a hivatott szószólója, aki a fiui szeretet, a honfiu fellángolás és a *Kossuth* Lajos eszme jéért való rajongás möghlehet hangjait, sziveket indító szavakkal esztelte, hogy a mesésen fölocádott függetlenségi választó polgároknak reménye, vágya, az ő szemétyében összpontosul. Amit magyar sziv csak érezhet ilyenkor és a magyar elne gondolhat, azt mind mind elmondotta és szavainak hatása ott tündököl az ősz férfiank könyveiben. S amidőn az ősz férfiu újból szólni kezdett, az emberek számai csak lesték a hangot ajkáról, áhiitva a boldogító igent, — de az „igen” most sem hangzott el, csak a lelkesedés, a meghatottság izgalmatól át-és áthatott öreg embernek a kérését hallottuk, hogy engedjük őt itthon maradni. — Kétszeres erővel tört ki újból a tiltakozás, Az eszmékért és a férfiuért való rajongás teljesen erőt vett a lelkek, melyet az ékesszólás és a sziv érzelmek legmesszebbmenő hatásával festette le s fejezett ki az aranyshajú védő: Dr. *Fried* Lajos, aki a lelkesültséget az egybegyűlt tömegben és a meghatottságot az ünneplő férfiu bensejében a legmagasabb fokra volt képes csigázni és ünneplősen kijelentette a pártnak azt a tántorithatatlan elhatározását, hogy, ha *Matolai* a jelöltséget nem is fogadja el most, vagyis, ha maga számtól föl nem lép is, még akkor is fellépeti és jelöli őt a párt, mert az ő neve a feltétlen győzelem biz-

tosítóka és mert lehetetlenek tartja a személyének hódoló polgárság, hogy a győzelem babérlját: a tiszta mandátumot el ne fogadja.

Gyenge a tollunk leírni, ami ezután következett. Egyszerien annyit mondtunk, hogy a gyűlés termében, Ujhely polgári körében a nagy idők szelleme honolt az ünnepies órában. Füstöl esetre méltó az a jelenet, amidőn *Matolai* Etele könnyeit törölve, a szavakat csak úgy rebegve, ennyit felelt: „Uraim, kedves Polgártársaim! Ismétlem, hogy volt időm meggondolni és megfontolni. Igazán mondom, nagyon meghat ez a lelkesedés, de én csak azt mondhatom, hogy én föl nem lépek, hanem, hogy önök mit tesznek, vagy mit ne tegyenek, azt én nekem megparanosolnom, vagy megtiltanom nem lehet.”

Viharos „éljen” fogadta ezt a kijelentést, oly viharos, amilyenre Ujhely örgei sem igen emlékezhetnek s *Matolai* szavainak hatása alatt dr. *Kossuth* János elnök, alig hogy kijelentette a függ. párt egyhangu határozataként *Matolai* Etelel jelöltnek, a föllángolt koblő polgárok vállukra emelték az ősz vezért és a *Kossuth* óta örömtelt élénklése közben körülhordták a teremben, mint rajongással környezett képviselőjelöltjüket. S az egész közönség hamar zászlót ragadva tüntető menetté csoportosult és a főutcán végig haladva felölt lakása elő vonult, az „éljen *Matolay*” kiáltásokkal és „*Kossuth* Lajos azt izente” dalolásával adott hírt Ujhely város népének arról, hogy *Kossuth* Lajos feltámadott.

Ez a története egy esodás vasárnapnak, mely méltó volna arra, hogy gyönyörű ódába foglalja egy nemzeti költő. De hajh! oly kevéssé élt ez az öröm, oly hamar letörölto fényét az ármány, oly hamar elégiára fordult az óda, mert győzött a magyarság régi átka: a visszavonás.

Az elegia történetét majd máskor részletesen fogjuk az emlékezetnek átadni, mert ez a fordulat hozzátartozik Zemplénum megye közéletének és a nemzeti szabadság eszméjének történetéhez. Most csak szárazon előadjuk azt a tény, hogy a kormány-párt a szó szoros értelmében megriadt a polgárság felébredésétől, és a mindenféle koncokat féltő hatalmi klikk teljes erejével megrohanta az ősz alispánt, akinek neve varázsszó okuk volt tartaniok. Az ármány sikeréhez, — s ez a legszomorúbb — függetlenségi pártfeleink egynéme-lyike is hozzájárult. A munka sikerült, s eredménye kedden meglepetészeriten kifüggesztett falragaszba n jelentkezett, mely *Matolay* Etelenek nyilatkozatát tartalmazta arról, hogy őtet akarata ellenére jelölték és hogyha meg is választják, akkor sem fogja elfogadni a mandátumot s nevének felhasználása ellen tiltakozik. Ezt a nyilatkozatot az ellenfél kezébe adta ki és mondhatjuk, hogy az itteni kormánypárti klikknek soha ebben az életben ennél nagyobb szolgálata senki sem tett.

Éljen Dr. Buza Barna!

Ez a váratlan meglepetés kedden reggel valósággal konsternálta a *Matolai* párt nagy sere

gét, amely előtte való este a leg-lelkesebb hangulatban tartotta meg szervezködő pártértekezletét, amelyen tomboló lelkesedést váltott ki annak a sürgöny váltásnak felolvasása, mely a párt s az országos vezér, Kossuth Ferenc között történt. Valóságos tomboló lelkesedést szült az a sürgöny, a melyet Kossuth Ferenc Matolai Eteléhez külön intézett, s melyet az akkor még ünneplő jelölt egyik rokonával este 8 óra tájban küldött le az értekezlethez, hogy azt örömmel tudomásul vegye.

Az előkészület, szervezés mind megtörtént. De kedden reggel, a midőn a párt hadnagyai, kortesei megjelentek a főhadai szálláson, zászlóért, taluért, hogy szervező utjukra indulhassanak, megdöbbentő fájdalom ütötte meg a szíveket. Fialat gyermekektől agg polgároktól, térfit, nőt, még a kormánypart híveit is, szóval a lakosság minden rétségét, emberfeletti módon konsternálta az a szomorú tartalmú plakát

De a függetlenségi párt hívein csak percokra vett erőt a fájdalom. Ez a reakció újabb akcióit szült. A párt nagy tömegének apraja nagyja mint egy szív érezte, és mint egy ajk hirdette, hogy az ármánynak győznie, a függetlenségi zászlónak buknia nem szabad. Mint futó tűz terjedt el a városban, hogy a függetlenségi párt d. e. 10 órakor a Vadászkiúrt helyiségében újabb jelölő gyűlést tart, melynek fedett terme és kertje akkorára meg is telt. A választók nagy tömegével S amidőn dr. Kossuth János elnök bejelentette a nagy gyűlésnek, hogy a párt intéző bizottsága új jelölt gyanánt lapunk szerkesztőjét Dr. Buza Barnát kérte föl és ajánlja a nagy gyűlésnek, egetverő taps és éljenzés jelezte, hogy az intézők eltalálták a polgárság szíve vágyát, amikor vezérül őt választották.

Dr. Buza Barna az elnök felkérésére programbeszédet rögtönzött. Lapunk tere nem engedti, hogy ezt a beszédet most részletesen ismertessük. A dicséretben is gátolva vagyunk, mert hisz saját szerkesztőnkrol van szó. De annyit mondanunk a krónikai hűség kötelez, hogy ez a rögtönzött programbeszéd bámulatot keltett a közönségben, és megerősítette a tudatot, hogy méltó arra, hogy az ország tanácsában helyet foglaljon.

A jelölt programbeszéde után, még Dr. Fried Lajos szólott, oly hatással, hogy az egybegyűlt polgárság a beszédétől feltüzelve harciasabb hangulatban távozott, mint a vasárnapi gyűlésről.

A délnél végződött gyűlés eredménye a városban látható közörömet keltett. S megindult a lázas szervezés újból, új zászlók, új falragaszok készítése.

Este 7 órakor a Bokros szálloda éttermébe a permanens párt értekezlethez még sokkal többen gyűltek össze, mint a hétfői Matolai párti értekezleten. Kölcsönös lelkesedést merítették a polgárok

százai egymás szeméből. A hangulatot dr. Kossuth János, dr. Fried Lajos és Némethy Bertalan tizes beszédei fokozták.

Ma reggel pedig megjelentek a Buza-lobogók a háztetőkön, annyian kéri a választópolgárok közül, hogy alig győzik őket kielégíteni.

Megjelent, és az ajkakon meghonosodott a függetlenségi kortesdal is.

Az egész környékből a legbiztatóbb jelentéseket hozták apunk zártáig a párt kiküldöttei.

A kerület jó magyar népe ahhoz a párthoz fog seregleni, mely a nép atyja, Kossuth Lajos eszméinek ápolója, a függetlenségi párthoz és annak méltó jelöltjéhez: dr. Buza Barnához.

A tegnap est pártértekezlet üdvözlő sürgönyére Kossuth Ferenc országos pártelnök következőleg válaszolt:

Buza Barnának

Sátoraljai helyén.

Üdvözlöm önt ismét, mint jelöltet, és kérem párthűségeket, sorakozásnak melléje. Nekem önökhez menni anyagi lehetetlenség. Lelkesedés és kitartás.

Kossuth.

Ujabb értesülésünk szerint azonban Kossuth Ferenc lejutetele nincs kizárva.

A függetlenségi Buza-párt minden este 7 órakor a Vadászkiúrt (Bokros szálló) éttermében értekezletet tart. Párthíveinket minél tömegesebben elvárja az intézőség.

Hazafini bizalommal figyelmébe ajánljuk az összes hivatalnokoknak, hogy a függetlenségi párt a legéberrel ellenőrzést fejt ki mindenféle hivatalos nyomás kísérletei ellenében. A tiszta választási törvényt a függetlenségi párt sürgette és a közvélemény erejével ki is eszközölte, — becsületbeli kötelessége tehát a nemzet a fontos érdeket megvédeni, — ám becsületbeli kötelessége a kormánypartnak is és főképp a tisztviselői kar főnökeinek, a törvénynek megvalósítása, tiszteletben tartása, amiben egyébiránt egy percig sem kételkedünk.

Városunkban élénken tárgyalják a hírt, hogy gróf Hadik Béla főispán a város két alkalmazottját keményen kérdőre vonta a lapunkban felemlített etető-itató korteskedések miatt. Nincs okunk kételkedni e hír valódiságában, mert gróf Hadiktól, Szilágyi Dezső tanítványától mást várnunk nem lehet.

Mi csak arra kérjük a főispán urat, hogy tekintsen és hasson kissé mélyebbre is.

Egyelőre regisztráljuk azt az értesülésünket, hogy Fekete Emil megyei kiadó Miklóssy István gk. lelkes társaként kortesutatótt.

Hammersberg beszéde. Nagyobb hallgatóság előtt, s sokkal sablonosabb módon folyt le a Hammersberg programbeszéde. A megszokott kormánypart programpontok

voltak ebben, nagybárra ugyanolyan sorrendben és ugyanazon értekezésben elmondva, mint a Ballagié, csak épen a 48-as alapnak az emlégetése hiányzott! Egyébként a független Magyarország hatásos és szép jelszavát is gyakran hallottuk hangzóztatni. Gondos készültséggel és simán beszélt, a kezdő szónokok megszokott gyors tempójában.

Tolesvárol Horvátba ment Hammersberg, s ott is elmondotta programbeszédét. Elkísérték ide tolesvai hívei is vagy négy kocsival. Egy kocsi eiganly is ment vele, hogy segítségére legyen a hangulat fel-tüzelésénél ott, ahol az ő „vékony tudománya” erre nem elég. Legalább így mondják ezt a Ballagisták.

Estére végre minden elcsendesült a „Sipka szorosban”.

A bodrogközi függetlenségi és 48-as párt által mai napra összehívott jelölt közgyűlésen megjelent a Bodrogköznek majdnem minden községéből nagyszámú választó polgár, kikkel a Rigó szálloda teljesen megtelt.

Pál Lajos az értekezletet megnyitván megmagyarázza az összehívott értekezletnek célját. Dr. Tárcy Pál ezután kérdést intéz a választópolgárokhoz egyetértéssel e Komjathy Gábor ungvári ref. lelkésznek jelölése tekintetében. Erre a közgyűlés szünni nem akaró éljenzés között egyhangulag Komjathy Gábort kiál-totta ki képviselőjelöltül.

Erre felállott Ölvey János n-rozvágyi ev. ref. jezsuita lelkész és ékes szavakban esetele a bodrogközi függetlenségi pártnak 25 éves múltját, hogy mennyire és mily nemtelen eszközökkel nyomta el a szabad-elvű párt a függetlenségi eszmét sőt a múlt választáson, a midőn Dr. Sennyey István egyhangulag (?) választották szabadelvű párti programmal, az általa adott banketten odanyilatkozott, hogy mennyire sajnálja, hogy nem néppárti programmal lépett föl és nem néppárti zászlót bontott. Ő ugymond t. i. Ölvey, aki testestül lelkestül 48-as érzelmi, több ízben keresett alkalmat Sennyeyt kérdőre vonni és ezen nyilatkozatának visszavonására rábizni de az egész ciklus alatt erre alkalma nem nyílt. Sennyey pedig ezen rövid idő alatt nem tartotta szükségesnek demantálni ebbeli, nyilatkozatát, ilyen képviselőnek van tehát aki emyire súlyt fektet reánk. Mindazon által (itt mutatta ki jezsuita érzelmeit) a választók békeségének érdekében azt indítványozza, hogy a párt addig ne határozzon jelöltré nézve, amíg holnap beszámolóját be nem várjuk, hátha mentegeti magát volt képviselőnk, mely esetben újra megválaszthatjuk. Volt atán erre felháborodás, abuzogolás, hogy annyit Ölvey uram nem igen hallott még és újra egyhangulag Komjathy felé nyilvánult a bizalom. Ezután bizottsági elnökül dr. Tárcy Pál választott meg, ki az ügy fontosságára nézve az elnökséget el nem fogadja, ajánlja azt a híres indítványozó Ölveynek (ügyvédi fogás) ki is, nagyon helyesen — tekintve a neki szavazott bizalmatlanságot, azt el nem fogadta, de elfogadta azt azután dr. Tárcy Pál ügyvéd. Jegyzőül: Nagy Barna választott.

Elhatározottat egyhangulag Komjathyt sürgönyileg is küldötséggel a jelöltség elfogadására kérni és nyomban megalakult az önköltségen utazó 30 tagú küldötség, kik a tegnapi 6 órási vonattal Ungvárra utaztak.

Tolesvai gyűlés. Az olaszúszkai függetlenségi párt ugyancsak vasárnap délután tartotta Tolesván esekélyi értekezletét a gyűlést.

Az elnökség, mivel kilátás egyáltalán nincs a győzelemre, nem ajánlja hogy jelölt állítsassék. Vigasztalásul Buza Barna lelkes szavakkal adja elő, hogyha ezt a kerületet el is vesztettük erre a ciklusra, de minden valószínűség szerint, nagy dia-

dalt fog aratni a függetlenségi párt a központban: Ujhelyben Matolai Etelével. (Sajnos, hogy ez a reményünk is füstbe ment!) Ajánlja tehát, hogy a párt minden erejét az ujhelyi választásnál összpontosítsa.

Az elnök így értelemben mondta ki a határozatot, s a esüggédten távozó polgárokat az ujhelyben vívandó diadal vizsgálatla némileg.

Es ezzel lezárjuk a liszkai választási mozgalnak aktáit. Eddig, míg bízunk abban, hogy lesz ott is független jelölt, foglalkoztunk a két kormánypart korteskedéseivel. Ezután nem törődünk velük, s csak a választási eredményéről hozunk értesítést.

Nyilatkozat.

— Az ó-liszkai kerület választásához —

Értesülésem szerint a kerület községekben azon hír terjesztetvén felőlem, hogy én hivatali hatalommal korteskedem a Ballagi-párt javára, midőn ezen a Hammersberg-párt által már felesletes hatóságomnál is bejelentett vád ellen a nyilvánosság előtt teljes erőmből tiltakozom, egyszerűen kibuzdómásra adom, hogy a jelzett feljelentéssel egyidőben én is kértém fegyelmi hatóságontól a vizsgálatot.

A már elrendelt vizsgálat befejeztével az alaptalanul vádakodott ellen a megtörő lépéseket megteszem. Bodrogkeresztúr, 1901. szeptember 23-án.

Belánszky Gyula,
községi jegyző.

Ballagi Tolcsván.

Érdekes napja igérvett Tolesvának f. hó 22-én. Délelőtt a Ballagi beszéde, délután a függetl. párt gyűlése és Hammersberg Miklós programbeszéde volt programmon.

Megtörtént mind a három, melyik így, melyik úgy.

Tizenegyóra tájban megérkeztek zászlós kocsijaikban a Ballagi párt pataki koriphusai, büszke vezéruikkal. Elfoglalták a tórt, a zászlótartók félkörben helyezkedtek el a pódium körül. Azonban még várni kellett, míg a templomban lévő hívek is elvégzik vasárnapi ajtatosságukat, mert ők nyilván szent hangulatban lévén, termékeny talpra fog nálunk találni az üdvözítő, akarom mondani a Ballagi által elvetendő mag, melyből idővel a tereplvénye nagy fa: a szabadelvűség jegyében született független Magyarország fog kikélni.

Lassankint egybegyűlt a szent ígétet szomjuhozó hallgatóság, az emelvényre fellépett Szinyei Gerzson, s felszólította a szabadelvűség jegyében születendő független Magyarország jövendő bábáját Ballagi Gézárt programbeszédének elmondására.

Ballagi engedett a felhívásnak és az emelvényre lépett. Zajjal fogadták. Mert ekkorára megjelentek a Hammersberg pártiak is két zászlóval, s tüntetői kezdtek a szónok ellen. A tüntetés azután az egész beszéd alatt tartott, de nem volt oly nagy, hogy azt megakasztotta volna, csak megrovidítette, mint azt a szónok maga kijelentette.

Tehát Ballagi szólni kezdett. S mivel néhányan közbekiabáltak, hogy éljen a függetlenségi párt, ez alkalmat adott neki arra, hogy kimutassa nagy ügyességét, ami azonban épen nem tiszteletre méltó, a kortes fogások terén.

Hát úgy tett Ballagi, hogy ünneplésen kijelentette, hangosan, hogy mindenki hallotta, s ha valaki nem hallotta, adjuk tudtára most azoknak is, miszerint Ő: Ballagi Géza, a Szell Kálmán vezetés alatt álló szabadelvű kormánypart jelöltje, a 48-as alapon áll, s nem igaz magyar ember az, aki nem ezen az alapon áll. Ha jól emlékszem erre is megesküdött. — (Mert beszéde alatt összesen 25-ször esküdött meg.)

De még tovább is ment. Kijelentette, hogy ő azokból a 48-as törvé-

nyekből, melyek Magyarország függetlenségének újja teremői voltak egy de csak egy betűt sem enged el, azokat az utolsó betűig, szenteknek igazának tartja.

(Ugyan Ballagi Géza ur! Hiszen ön okos ember, mert ön is azt tartja, Hát hiszi-e ön, hogy a 48-as nagy és szent eszmével fűzött ilyen szédélgéssel ön Tolesván diadalt tettség arat? Hát annyira korlátolt elméjének tartja ön a tolesvári publikumot, hogy ez megtapsolja önt, ha kortesfogásból, nagyhangu pirazsokat dobál a szeméi közé. Vagy egyáltalán érzé-e ön a súlyát azon a kijelentésnek, hogy a 48-as törvényekben lerakott elveket ön az utolsó betűig magácinak vallja? Hiszi-e ön, hogy ilyen kijelentés mellett helye lehet önnek abban a táborban, melynek elvei alapján forgatták föl és támadják meg a negyvennyolcas törvényeket?

Mert az ilyen kijelentés egy kormányzati képviselőjelöltől vagy közönséges szédélgés, vagy abszurdum!

Beszélt azután, mint aktuális kérdésről a vánterületről. — Kijelenti, miszerint ebben a kérdésben Magyarország vitális érdekét kell megvédeni, s nem szabad azokat zászlánnyul odaadni Ausztria kapzsiságának. Alig hiszi, hogy az 1907-ben lejáró szerződés után, Ausztriával újabb szerződést köthessünk. Ezt azonban nem az a mesebe való vámháboru fogja megakadályozni, melyet jövendőlegnek, hanem azon körülmény, hogy Ausztriában felbomlik az alkotmányos rend, s ily helyzetben vele szövetséget nem köthetünk. Egyébéként gazdasági tekintetben mi ép úgy rá vagyunk szorulva Ausztriára, mint Ausztria mi reánk, s már épen Kossuth Lajos volt az, aki a 40-es években, a közös vánterület mellett foglalt állást. Hibáztatja, ha a vámkérdésből pártpolitikát csinálnak.

Egyszóval Ballagi Géza híve ugyan a közös vánterületnek, de egy kecsintással megnyugtatta az önálló vánterület híveit is: ne féljete! — Én ugyan egyéni súlyommal nem fogok igyekezni a vánterümpököt felállítani, de idővel meg lesz ez is. Az Ausztriában észleltető bomladráznak lesz természetes következménye. Egyszóval ti is reám szavazhattok.)

Szólt azután a merkantilisták-ról s az agráriusokról, a Széll-féle ismeretes formula szerint hibáztatva és diésőre mind a kettőt. Szólt a függetlenségi pártról (instigálva a jelenlevők közbekialtásaitól) s elnevezte azt antiszemitának (a zsidók kedvéért) merkantilistának (az agráriusok kedvéért) és agráriusnak (nyilván a merkantilisták kedvéért).

Ezután kevés szünetet követezett. Sastekintetével széjjel nézett a büszke vezér és ime szemébe ötlötték Tolesván nektárt termő bérézei. És ekkor elfogódott. Büszke homlokára boru ült, szomorú lett, mint a Krisztus, midőn a hegy tetejéről az elpusztulandó Jeruzsálemre nézett. És elgondolta, hogy miként elpusztult Jeruzsálem, ugy pusztulnának el Tolesván nektárt termő bérézei, ha ő egyéni súlyával e pusztulásnak utját nem állja.

És ő utját fogja állani. Azzal a mandátummal, melylyet „már a kezében tart” bejut az országháza, s ott ki fogja vinni, hogy az olaszborvámot 3 frtól 20 frtra fogják emelni. „Isten engem ugy segítjen”.

Igérte, hogy az ő kedves választóinak nemcsak barátja, de testvére akar és fog lenni. Hozzá bárki, bármikor jöhet támogatásért ő azt meg nem fogja tagadni. Hogy értékedő közbeszólás ellensúlyozására nagyobb hatás kedvéért erre is megesküdü.

Még holmi apró dolgok elmondása után leszállott az emelvényről.

Azt hittük, hogy vége a mulatságnak. De ime: „ajtó mögül fehér galamb, ősz bárd emelkedik”. Nem volt ugyan fehér galamb, az csak a versben van így, de mindenesetre

vetszi bárd lehet, ha a hős vezér. Ballagi dikciója után merészkedik szóval tartani a tömeget. Kérdősködtünk utána, ki lehet ez az idegen welszi bárd s megtudtuk, hogy Zoványi Jenőnek hívják, s két hét óta sárospataki theologiai tanár. Minden tekintetben megérdemli figyelmünket. Természetesen azzal kezd a beszédét, hogy ő függetlenségi párti ember, sőt többet mond: ő a függetlenségi elvekért, már üldözést is szenvedett. Egyszóval ő már fölavatott mártíra a 48-as eszméknek, s mint ilyen mégis azt mondja, hogy Eljen Ballagi! És ennek okát is adja. Hallomására jutott, hogy az olaszliszkai választó kerületnek 240 függetlenségi polgárajelöltet akar állítani. No hát ezt ne tegye a függetlenségi párt, mert szégyenségi bizonyítványt fog magáról kiállítani. Mert ez bolond, ostoba tett, örök szégyene lenne a pártnak. Azt ő mondja: Zoványi Jenő a 48-as eszméknek mártíromságot szenvedett hőse.

(Nem ismeretlen már előttünk a renegátok az a hallatlan vakmerőség, melylyel azokat támadja meg, akik hűek mernek maradni az elvekhez. Csak a közelmúltban is oly sokszor találkoztunk ilyen esettel. Így tesz most Zoványi Jenő is és megtámadja a pártnak azt a 240 tagját, akik még akarnak *merni* valamit a zászló becsületéért tenni. — Azt kiáltja nekik, hogy: szégyeljétek magatokat! Nem ugy, Zoványi Jenő ur! Ez a 240 ember nem saját magáról állít ki szégyenségi bizonyítványt, hanem önkéről, patakiáról, akik már egy fél év előtt gyávn elhagyták a zászlót, az elveket. Elő vándója, mardosó lelkiismerete lesz önöknek ez a 240 ember, akik esüggedten, elkeseredve vették tudomásul, hogy Patak árulása miatt nem lehet kibontania füg. zászlót Bármily vakmerően fognak önök védekezni, ez az önök lelkiismerete hangosan fogja önöknek kiáltani mindig, hogy: selmák, elvtagadók vagytok!)

Zoványi Jenő azután arra a konklúzóra jut, hogy ha már nincs függetlenségi jelölt, inkább támogatja a vastag tudományu Ballagit, mint a „vékony tudományu” Hammersbergert. Tapasztalásból tudja, hogy holmi dszentri fiesurok sosem voltak hasznára sem az országnak, sem a kerületnek. — Hát már ez az ő dolguk. Ezt végezzék el egymás között.

A sok szép dikció után — mivel nyilván nemcsak igével él az ember, hanem kenyérrrel no meg borral is. — az 1899 évi. XV. teik nagyobb diésőségére terített asztal várta azokat, kik bételtek az igével. A mulatság bizonyára nem terjedt túl a szokott vendéglátás határain.

Ballagi pedig boldogan sôhajtott föl: veni, vidi, vici!

Az agostai hitvallású evangélikusok ünnepe.

Az újhelyi evang. hittestvérek vendége a magyarhoni egyetemes evangélikus egyházi gyámintézet a mely évről évre más helyen tartja közgyűlését, hogy a szeretetnek adományait igralmas samaritanusi érzülettel ossza ki a szegény egyházak között. 41-ik évi közgyűlését nagy ünnepélyességek között tartá meg szept. 21 és 22-ik napján városunk falai között. A társadalmi élet tényezői és a nagy közönség.

Vallás felekezeti különbség nélkül az ősi magyar vendégteret szívéllyességével osztottak az egyház örömében, s a fellobogozott házak és a testvéri érzülettől áthatott szívek egyaránt arról tettek bizonyítást, hogy a hazaszeretben egybeforrva a szeretet ünnepein mindig egy oltár körül együtt ünnepel a magyar.

Az evang. egyház elnöksége, a

felügyelő és a lelkész, s az egyház tagjai időt, fáradságot nem kimélve mindent megtettek, hogy az ünnepélyek sikerét biztosítsák, s Ligeti Ernő kiküldöttel a városba jövetelük előtt már Szerencsen üdvözöltették a vendégeket, s előre küldték, nekik az ünnepélyek rendjét és az elszállásolási jegyzéket.

A közgyűlésre az elnökség, a gyámintézeti bizottmány tagjaival és a hozzájuk csatlakozott vendégekkel együtt szombat délután az 1 órai gyorsvonattal érkezett meg városunkba. A mintegy harminc tagból álló vendégcsereg, élén Zsilinszky Mihály vallás és közoktatásügyi államtitkárral, dr. Baltik Frigyes dunáninneni és Zelenka Pál tiszakerületi püspökkel és a kerületi gyámintézeti világi és egyházi elnökökkel a vasuti állomáson a Hönseh felügyelő és Korbély lelkész által vezetett evang. egyháztanács és egyháztagek, a vármegyei és városi küldöttségek, az áll. el. iskola tanstílete, s nagyszámu közönség fogadta. A vendégeket az egyház nevében Korbély Géza lelkész üdvözölte melegen, a mit dr. Baltik Frigyes püspök szíves szavakkal viszonzott. Azután a vármegye nevében Matolai Etele alispán, a város nevében pedig Székely Elek polgármester üdvözölte a vendégeket. A rokonszenves és szíves üdvözlötlet Zsilinszky Mihály államtitkár köszönte meg.

A fogadtatás után megkezdődött a bevonulás. A menet élén a városi főkapitány kocsijavolt az első, azután az alispán és polgármester kocsija következett, s ezeket követték a négyes és kettes úri fogatok a vendégekkel, a kik közül az államtitkár szíves vendéglátó házigazdája Dókus Gyula es. és kir. kamarás, vármegyei főjegyző, dr. Baltik Frigyes püspököt Korbély Géza lelkész, Zelenka Pál püspököt, Hönseh Dezső felügyelő s a többi vendégeket az egyes egyháztagek kísérték. Az elszállásolás után az egyetemes gyámintézet elnökségét és a központi bizottság tagjait szíves vendégterettel gróf Hadik Béla főispán látta magánál vendégül az alispánnal a vármegyei főjegyzővel, a polgármesterrel, Benád örnagygyal, Hönseh Dezső egyházi felügyelővel, Korbély Géza lelkészszel és a városi egyház lelkészszel. A társaságot egészen elbávitte a vendéglátó főispán előzőekény szívesége s felköszöntője a mit a vendégek nevében szívből jövő szavakkal az államtitkár, Radványi kir. tanácsos egyházmegyei felügyelő és Zelenka püspök viszonzott. A helybeli egyház elnöksége még az ebéd előtt tisztelt meg az államtitkárnál és a két püspököt.

Délután 4 órakor megkezdődött a napirend. A mig a gyámintézet tanácskozáshoz készült Hönseh Dezső felügyelő és Korbély Géza lelkész fél 5 kor báró Radvánszky Béla v. b. t. t. koronáor egyetemes gyámintézeti világi elnököt üdvözölték az egyház nevében a vasuti állomáson, s bekisérték a lelkész lakra, a ki ezután fáradhatlanul vett részt a gyűléseken, elnöktársával dr. Baltik Frigyes püspökkel vezetve azokat. D. u. 4-től fél 7 óráig az egyetemes gyámintézet központi bizottsága ülészetet a lelkészlakon végérvényesen megállapítva a közgyűlésnek ajánlandó segélytervezetet. Fél hét órától 8 óráig pedig Zsilinszky Mihály államtitkár elnökle mellett a Luther Társaság Igazgató tanácsa tartott értekezletet, megvitatta az alapszabály módosítását, és az irodalmi kiadványok, s lapszerkesztés ügyét. Mindkét gyűlés elejétől végig lebilineselve tartotta a nagyszámu érdeklődők figyelmét.

Délután Zsilinszky államtitkár, a városi urakkal az állami polgári leányiskolát s elemi iskolát látogatta meg, s a tanfelügyelő által vezetett tantestületet fogadta.

Munka után Bock „Korona” szállodájának kávéházi helyiségében is-

merkedő estélyre és közös vacsorára gyűlt össze a társaság. A vendégek tisztelőre a városi előkelőségek és az egyháztagek nagy számmal gyűltek össze. A mintegy 60 tagból álló társaság kedélyesen szórakozott a késő éjjeli órákig. Az ismerkedő estélyen a gyártelepi zenekar Polcz József karmester vezetése mellett az egyházi és városi vendégek iránti előzékenységből önként ajánlotta fel szolgálatát s ingyenes közre működésével bizonyítást tett arról, hogy minden közügy, s egyházi és társadalmi mozgalom iránt meglegeen érdeklődik.

Vasárnap volt az ünnepély fénypontja. Reggel 9 órakor az evang. egyház imaházába sereglett a gyülekezet nagy sokasága, a vendégekkel s a városi előkelőségekkel együtt. Az imaházat az egyház uri hölgyei virágokkal díszítették fel ilyen szöpen. Az istentisztelet sorrendje a következő volt:

1. Gyámintézeti egyházi ének „Mely boldogok mi, óh nagy Isten... Százkóostól.
2. Oltár előtt imádkozik a helybeli lelkész.
3. Karének: „Isten diésősége” Beethoventől. Előadja Mihályfi József állami iskolai tanító vezetése mellett egy alkalmi dalárda.
4. Egyházi beszéd, Tartja Materny Imre nagyváradi lelkész.
5. Püspöki áldás.
6. Karének. „Ersz vár a mi istentünk” Luthertől, Előadja Mihályfi József állami iskolai tanító vezetése mellett egy alkalmi dalárda.
7. Záró orgonajáték. Palásthy Kálmán áll. isk. tanító, egyházi kántor.

Az isteni tisztelt lélekelemelő volt, A nagyszámu közönség alig tért be az imaházba. Nagy hálara közelethez az egyházat a Mihályfi József vezetése alatt erre az alkalomra összeállított uri dalárda közreműködése. A remek ének, mint égendülles rezdült végig a szíveken, áhitatot, lelki gyönyört, s magasban érzelmeket ébresztve azokban.

Az ének által felkeltett hangulatot a lelki elragadtatásig fokozta Materny Imre nagyváradi lelkész ünnepi beszéde az alamizna adás áldásairól. Városunk egykori népszerű lelkésze a megragadó ékesszólás szívekben viszhangzó erejével hirdette az igét, a nemes eszmények, az önzetlen érzelmek! fenséges világába vezetve a hallgatókat. A közönség a remek beszéd hatása alatt szíves áldozatkészséggel járult hozzá a maga filléreivel a nagy szeretetadományra gyűjtött offertoriumhoz.

Az istentisztelet után a vendéglátó egyházközség a lelkészlakon villásreggelit adott a vendégek tisztelőre.

A szőlőbirtokos egyháztagek által felajánlott hegyaljai borok s szőlők az ország minden részéből összegyűlt vendégek előtt nagy becsüléttel arattak. Kedélyesen folyt le az a pár negyed óra, amit a fehér asztal körül töltöttek a vendégek. Azután ismét a komoly munka következett.

Az egyetemes gyámintézeti közgyűlés 11 órakor kezdődött az imaházban, báró Radvánszky Béla v. b. t. t. koronáor egyetemes gyámintézeti világi elnök, majd Radvány István kir. tan. tiszakerületi gyámintézeti világi elnök és dr. Baltik Frigyes püspök egyetemes gyámintézeti egyházi elnök vezetése mellett. A koronáor öngyméltósága megnyitó beszédét nagy tetszéssel fogadta az imaházat a közgyűlésen is egészen megtöltő közönség.

A megnyitó után az esperesség nevében Materny Lajos tiszavidéki főesperes debreceni lelkész üdvözölte a közgyűlést s egyháza részéről 50 korona szeretetadományt ajánlott fel valamely szegényleány-egyház javára.

Az egyház nevében Korbély Géza lelkész üdvözölte a közgyűlést és átadta id. Grosze Gyula krakkói lakos, sátoraljai helyi szőlőbirtokos cs. tanácsos s egyházi örökös presbyter 25 kor. ajándékát, melyet a közgyű-

lős a helybeli ev. egyháznak ajánlódokozott.

Az üdvözlések után a kortileti gyámintézeti elnökök számoltak be a szeretet egy évi munkájáról s végtül a segélyek megszavazása következett, mely segélyekből az újhelyi ev. egyháznak 1400 korona adományt juttattak. A közgyűlést, amely a könyörület s a szeretet apostolainak hűséges és őszintlen fáradozásairól és a hívek nemeslelkű áldozatkészségéről lélekelő módon számolt be, az elnöklő püspök imája zárta be.

Közgyűlés után a vendégek látogatásokat végeztek és küldöttségeket fogadtak. Rendkívül sajnálták, hogy a főispán ur előzőkeny sziveségét, akit sürgönyileg Budapestre szólított hivatalos dolga, nem köszönhették meg személyesen.

Mindezeknek elvégzése után ősi magyar szokás szerint áldomásra, közebére gyűltek össze fél 2 órakor a vendégek és az ő tiszteletükre megjelent városi előkelőségek és egyháztalagok a Magyar Király szállodában.

Dicsérettel kell kiemelniük, hogy a 90 tagú közönséget Csereyiczky István vendégfogás, egy a kiszolgálás mint az ebéd jósága által minden tekintetben kiemelgette. A közebed melyen a gyámintézeti sorlegbe az „Erzsébet“ alapra is gyűjtöttek, méltó befejezése volt az ünnepélyeknek.

Mintha delejes áram vonult volna végig a sziveken, testvéri, hazafias érzelemben egybeforrva lelkesedett mindenki. Rövid volt az idő. A közeli 4 óra bucsuzásra készítette a Luther társaság vallásos östélyére Nyiregyházára siető vendégeket, de azért a szives üdvözlések kieserelése, a lelkes felköszöntőkre is jutott idő, ezzel nőmitva el időközönként Dandásnak nótára kész bandáját. Szívből szívből szállott a felköszöntők őszinte érzelemből hangzó szava.

Zsilinszky államtitkár a vármegye és a város közönségét Korbély Géza lelkes, br. Radvánszky Béla és dr. Baltik Frigyes egyetemes gyámintézeti elnököket, Baltik püspök a vallásfeleketek közötti egyetértést Székely pmester Zsilinszky áll. titkár, Zelenka püspök a főispánt s majd alispánt, Beregszászy tanfelügyelő Zelenka püspököt, Fejes, Meczner Matolai alispán az evang. testvéreket, Zsilinszky államtitkár Dókus Ernő volt képviselőt, Materny főesperes Székely polgármestert, id. Bajusz József verskeket az ág hív. ev. és az ev. ref. egyháznak unió ját éltette.

Mindegyik felköszöntő lelkes hatást keltett. Igazi ünnepét hirdette a testvéri, a hazafiai szeretetnek.

De az ünnep is csak egy részét foglalhatja le a mulandó időnek. A találkozás és a bucsuzás gyorsan követi egymást. A vendégeknek is sietniük kellett. Szívélyes bucsu után az egyetemes gyámintézeti vendégei megköszönve a helybeli ev. egyháznak, a vármegyei és városi hatóságoknak és a közönségnek szives vendéglátását és előzékenységet a vasuti állomásra indultak, ahol Hönseh felügyelő és Korbély lelkes az egyház nevében mindegyiktől még egyszer szives búcsut vettek. Azután a kikisérők éljenek közt megindult a vonat, részben Nyiregyházára, részben családi tűzhelyek mellé szállítva a kedves vendégeket.

Nagy ünnepe volt a helybeli kisiny evang. egyháznak. A koronaőr, az államtitkár, a püspökök, s az evang. kitünőségek megjelenése által örömmünnepe volt a városnak is. Bebizonyíthatja, hogy ez a város híj apóloja a vallások közötti egyetértésnek és békességnek. A szeretet ünnepe közel hozta egymáshoz a különböző oltárok népét. A hazaszeretet egybeolvasztotta a sziveket. Maradjon ez így a jövendőben is. Csak az a város lehet boldog és virágzó,

amelynek népe vallásfelekezeti különbség nélkül együtt örül az örülőkkel, akik a hazaszeretben testvérek.

Leirtuk a szép ünnepet örömmel és tárgyilagosan. De el nem fejtjük megütközésünket azon a tényen, hogy Zsilinszky államtitkár ezt a felekezeti ünnepet arra használta fel, hogy kortesreklámtól csapjon Dókus Ernő képviselőjelt mellett. Töszájában azt hirdette, hogy mennyre óhajítja a kormánypart odafenn Dókus újbbeli megválasztatását. Ettől megkímélhetne volna önmagát és a kormányt is, melynek tagja.

HIREK.

— Az iskolaszerek beszerzése. A hivatalos lap egész terjedelmében közli a vallás- és közoktatásügyi miniszter ama rendeletét, melyben az iskolaszerek beszerzésénél a kormány a szabad versenyt biztosítja. A rendelet többek között ezeket mondja: A leghatározottabban hangsúlyozom, hogy — ámbár örömmel látom, ha a tanítói kar a magyar ipart támogatja, — de azt semmi szin alatt sem engedhetem, hogy egyes cégek vagy azok készítményei az iskolákban ajánltassanak, mert az iskolai szerek beszerzésénél a szabad versenyt minden körülmények között biztosítani akarom. A tanító vagy tanítótisztület megállapíthatja ugyan egyöntetűség kedvéért a taneszközöknek nagyságát vagy alakját, azonban, hogy ezen szerek melyik könyvkereskedő vagy papirkereskedő üzletben vásárolandók, el nem rendelheti. Ezen rendelkezésemet az összes állami, községi, társulati és magánnevelő-oktatási tanintézetre ezennel kiterjesztem és felelősségemmel felhívom a tanfelügyelőséget, hogy a közvetlen vezetés alatt álló összes nevelő-oktatási tanintézetek tanítóinak egyes cégek vagy azok készítményeinek az iskolában vagy azon kívül való ajánlását, szigorúan tiltsa meg.

— Az év utolsó negyede annyira újsággal köszönt be, — melyek közt legnagyobb újság az új országgvélés lesz. — hogy művelt ember már igazán nem lehet el újságolvasás nélkül. Ez alkalomból figyelmeztetünk a legelső olvasni valót ad napról-napra, ami nagyon megbecsülendő körülmény a hosszú téli estékre való tekintettel. A lap minden előfizetője, aki három hónapra az a Pesti hírlapot járatta, karácsonyi ajándékkul díszes kiállítású nagy képes naptárt kap az 1902-ik évre, mely tehát minden más karácsonyi mellekletnél és ajándékkönyvnél többet ér, mert egész éven át hasznát veszi az olvasó.

A következő évnegyedben a Pesti Hírlap Jókai Mórtól regényt, Mikszáth Kálmántól és Gárdonyi Gézától nagyobb elbeszélést, Dóczy Lajostól tárcákat és költeményeket fog hozni, a lap rendes tárcáiróin kívül, akik közül Tóth Béla az ő napról-napra megjelenő Esti leveleivel méltán hódította maga részére az egész művelt újságolvasó közönséget. Az új évnegyed küszöbén jobb lapot nem ajánlhatunk az olvasóközönségnek. A Pesti Hírlap előfizetési ára negyedévre 7 korona, október hóra 2 kor, 40 fillér. A Divat Salon című dustartalmú és igen praktikus szerkesztett, igen szépen kiállított divatújsággal együtt negyedévre 2 koronával több (azaz 9 korona). A kiadóhivatal cím : Budapest, V., Váci-körút 78. sz.

— Magyar Bazár. Ezt a legrégibb, legjobb divatlapot nagylányai Lónyay Sándorné és S. Hentaller Elma szerkesztik és az Athenaum r. t. adja ki. A „Magyar Bazár“ az egyetlen magyar divatlap, mely havonként négyyszer jelenik meg mindkét divatújsággal, gyönyörű színes divatképekkel, és illusztrált szépiro-

dalmi melléklettel. A „Magyar Bazár“ borítékján annyit tudni valót közöl a társaságból, háztartásból, regényt, a mennyit egyedeneg sem a hazai divatlapok közül; a „Magyar Bazár“ előfizetési ára negyedévre 4 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Kerepesi-ut 54.

KÖZGAZDASÁG.

Emlékirat

a borértékesítési szövetkezetéről.

Ezt a katasztrófát pedig egy második nyom követte. Megindult az egész országban a borok hamisítása, azután jött az olasz borok beözönlése, mely a mi borainkkal összeházasítva a borfogyasztók megtevésével óriás hasznot hajtó üzletággá fejlődött, rövid évek alatt az olasz bor javára bizonyos izlést hódított s olejobb voltánál fogva a mi borainkat mindinkább nélkülözhetővé tette és keresletét a minimumra apasztotta. És manapság — fájdalom — egy oly helyzet előtt állunk, miszerint felő, hogy legjobb társadalmi erőkkel vállított buzgalma s az állam nagy lelki támogatása mellett újja alkotott viruló szőlőinkből a rajtuk fekvő telepítési költségek miatt a dobszó fog kikergetni.

Ezt a szomorú állapotot pedig tetézi az az aggodalom, vajljon a fenforgó politikai viszonyok között, a vám és kereskedelemi szerződéseknél külsőben álló megújításnál képes leendő földmvelési kormányunk érdekeinket megvédeni s bajainkat orvosolni.

Ilyen mélyre ható bajokkal tehát egyes örök, egyes emberek megküzdéni nem képesek.

Kivált nem azon socialis viszonyok között, melyekkel az új században a kereseti ágak mindenike megküzdéni kénytelen leendő. A világverseny képe megváltozott, a tőke a mint a mezőgazdasági és ipari termelés állandós eszköze s mint az értékelő állítás fő tényezője, nem tud kelli elhelyezést találni az ipari fejlődési tulmagas fokára emelkedett államokban. S így egyes kezekben lett felhalmozódása rabigájába hajt milliókat. Lépten nyomon olvassuk és érezzük, hogy ez a tőke szövetkezős ring-ok és truszt-ok alkotása utján támadalom folytat az egész társadalom ellen s annak hol egyik, hol másik kereseti ágat teszi tönkre vagy emeli fel, de a másik rovására.

A nagy tökéletesre emelkedett forgalom és érintkezési eszközök módját nyújtanak arra, hogy számításánál körébe az egész művelt világot bevonja s a helyett, hogy a kultúra ezen eszközeit a társadalom javát előmozdító produktív tőke elhelyezésre használja fel, az önhaszonleső rideg számítás spekuláció hideg vérevel vonultatja fel milliórdjait a munka és termelés igazságtalan kiszípolызására.

Mi sem természetesebb, mint, hogy ez egyenlőtlen harcban a társadalomnak leggyengébb szervezetei esnek el. Alakulnak tehát mindenütt az érdekek csoportok az önvédelemre. A megélhető minimumáról is leszorítva életstőlünk által vannak erőszakolva.

Enek a socialis forrongásnak a hullámai már csapkodják hazánk határait. Minden egy nemű foglalkozási ág, az ipar, kereskedés és földmvelés terén ide s tova kénytelen leendő társulást utján kiküzdéni életföltételeit.

Nekünk szőlőbirtokosoknak sem szabad tehát a világverseny e nagy problémái előtt szemet hunynunk. Tömörülünk kell jó előre, hogy a küzdelemben helyünket megállhassuk.

Tömörülünk kell pedig most első sorban azért, hogy a küszöbön álló vám- s kereskedelemügyi rendezkedéseknél érdekeinket nagyobb súly-

lyal megvédelmezhesstük. De tömörülünk kell a végből is, hogy megtaláljuk az üdvös együttműködés módját a tisztességes borkereskedők osztályával, hogy őket is fegyvertársunkká tve, erősebbek legyünk. Emoz együttműködés nélkül borkereskedésünk felvirágzása lehetetlen.

Ebből megérhető, hogy szövetkezőstünk elve nem viseltetik ellenséges irányzattal semminemű, a bortermelés és értékesítéssel kapcsolatban kifejlődött kereseti és üzleti ág ellen, ha az a tisztesség határai között mozog.

Az a főcélunk, hogy újjaalkotott szőlőink természet befektetésünkkel arányban álló haszonnal legyünk képesek értékesíteni. Ezen a működési alapon kezert fogunk tehát mindazon munkatársakkal, kik előlajokban bennünket gyámolítani hajlandók, akár földművesek, akár kereskedők, akár a kereskedelem közvetítői vagy a tőkepénzesek soraiban találjuk is azokat. De viszont hadat üzenünk mindazonoknak, kik feladatunk elérésének ösvényén elébünk tisztaság és törvény által tiltott akadályokat gördítenek.

Nagybizottságunk, igen helyesen, kimondotta, hogy egy nagy borkereskedési és export üzletet célzó vállalat alakítását kivihetetlennek és idő előtinek tartja, amennyiben ehhez első sorban még hiányzik a kivitelképes imponáló áru, meg az az óriási tőke, mely szükséges lenne a végre, hogy az a kereskedelemi társaság az egész Tokaj-Hegyalját bevonja üzletkörébe. Ennek költségen utján való beszerzése a többi akadályokkal karöltve, milyenek : a tokaji borok kezelése terén megkivánt gyakorlati képesség hiánya, a pinze és modern üzleti berendezkedések költséges volta, a reklám, az igénykövetések, utazók, mint a bormérések és bizományok bel és külföldön való fellállításának pénzfeladatok, már keletkezésében megülőnk az ily nagy arányú vállalatot. Kicsi kezdéssel pedig nem volna célunk elérve, mert nem vásárolhatnók össze az egész Tokaj-Hegyalja borát s nem nyújthatnók így segítséget a telepítési költségekkel terhelt és egyébkéntis szorongatott szőlőtermelőtermelőknél.

Kitűzött célunkat tehát csapán szövetkezetek alakítása által érhetjük el az 1898. 23. t. cikkben megalkotott szövetkezeti törvényünk keretében.

Az ilyen szövetkezetek minden tagja legott a megalkulás után segélyben részesülhet s igénybe veheti a mentő kezét. A szövetkezet a legkisebb működési alapon is szervezkehetnek; itt csaknem ki van zárva a balsiker, mert kevés a kockázat, míg az egyes tagokra háramló előnyök igen számottevők.

De ne gondoljuk azért, hogy ezek szervezése könnyű dolog. Itt is sok akadály keresztezi utunkat, melyeknek megoldását egyesek lehetetlennek tartják főleg Tokaj hegylájánkon.

(Folyt. köv.)

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

TROPON a legjobb tápláló és erősítő szer.

TROPON ötszörte táplálóbb, mint a hus melynek legfontosabb részét: fehérvérjelt tartalmazza.

TROPON növeli az egészségesek testerőjét, megakadályozza a betegek elgyöngyülését, siettet az idültök megerősödését.

TROPON meghealíthatatlan mindama betegségekben, melyekben könnyen emészhető és bőséges táplálékra van szükség a betegnek.

TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazonoknak kiknek ros a gyomruk, betegek a beleik, gyöngök az idegek, akik verszegények, közsényesek tüdőbajosok, ozukorbetegek és más olyan t jobban szenvednek, melyek a rendes étellekkel való táplálkozást lehetetlenül teszik.

TROPON nemesek a legjobb, hanem a legolesőbb felényeké szítmény is. Ára: 100 grm. 1 kor. 20 fill.

TROPON kapható minden gyógyszer-tárban.